

Goni, Menhir e interros megalíticos de Pranu Muttedu

S'àrea archeològica s'agatat in su Pranu Muttedu, unu pranu de preda liporra belle totu imbusciada dae una suereda. Pranu Muttedu est una de sas àreas funeràrias prus ammajadoras e importantes de sa Sardigna preistòrica. A N de su pranu, in localidade Su Crancu, s'agatat su bidditzolu de pinnetas, puntu de riferimentu de sa necròpoli.

A S s'agatant sos interros de Pranu Muttedu e de Nuraxeddu, inghiriados dae

grupos de menhir (in còpias, in allinimentu o presentes a s'internu de sas matessi tumbas) e de fàbricos tundos, fortzis de caràtere sacrale.

Prus a S, in su monte pedrosu de Genna Accas, est situada s'omònima necròpoli ipogèica a domus de janas cun tres tzìrculos. Àteras istruturas s'agatant totu a inghìriu, importantes sunt sos restos de s'"allée convertè" de Baccoi.

Sos sepulcros, cfracados cun sa pedra arenaria locale, sunt in gènere costituitos dae duos o tres aneddos de pedras. A su tzentru est presente sa càmera funerària, costruida in tècnica sub-tziclopica, a sa cale s'imbucac colende in unu passadissu formadu dae lastrones ortostàticos (a bortas menhir) cugugiados a "piattabanda".

Sas tzellas internas si diversificant pro forma, tzirculares o allongadas, in base a su nùmeru de tumbas chi depiant acasagiare: non mancant sas tzistes monosòme in ue su defuntu beniat fatu intrare a traessu de una ghenighedda cuadrangulare e postu amacionadu. Sas coberturas de sas tzellas fiant tabulares o a "pseudo volta".

Sa tumba II, presentat s'intrada, s'antizella e sa tzella funerària istuvidas duos distintos blocos pedrosos de su logu e postos subra de una predàile; in sa treballadura a fine de sa pedra, otenta cun sa martellina, e in su disinnu architètònicu e planimètricu remonant in manera fidele sos interros a domus de janas.

S'iscavu de sa tumba II at torradu vaseteddos miniaturìsticos, puntas de fritza in ossidiana, un'istiletu e unu pugnale in seltze, unu pratu, una segureda in pedra bianca e elementos de cannaca in prata.

Sos ogetos evidèntziant unu cuntestu Otieri (Neolìticu finale, 3200-2800 a.C.) cun rastos de su primu Calcolìticu (2800-2600 a.C.).

Pro su chi pertocat sos menhir, Pranu Muttedu torrat, cun sos 50 esemplares suos, est su situ cun prus testimonias de Sardigna. Distribuidos in manera v`aria, in c`opia, in allinimentos, in grupos piticos, a bortas subra de sas matessi architaturas tombales, sunt realizados cun s'arenaria locale. Sunt de su tipu "protoantropomorfo", a forma ogivale o sub-ogivale.